

**Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра слов'янської філології**

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ДЛЯ
ВСТУПНИКІВ НА НАВЧАННЯ ЗА ОС «МАГІСТР»
за спеціальністю «Мова і література (сербська)»**

Програму затверджено рішенням Вченої ради філологічного факультету
17 лютого 2016 року, протокол № 7.

Голова Вченої ради філологічного факультету – декан філологічного
факультету д.ф.н, доц. Пилипчук С.М.

Сучасна сербська літературна мова

Фонетика сучасної сербської мови

Фонетична і фонологічна системи сербської мови, її найважливіші звукові морфонологічні особливості. Звуковий та фонемний інвентар мови. Основні правила щодо розподілу фонем. Просодична система. Система наголосу. Сучасні тенденції щодо інтерпретації наголосу. Довгота. Інтонація, пауза, мелодика, темп, тембр. Мелодика та наголос у реченні. Фонетичні та морфонологічні чергування, їх відображення на письмі й у вимові. Рефлекси давнього «ятя» у написанні та вимові.

Морфологія сучасної сербської мови

Частини мови. Самостійні, повнозначні і неповнозначні, похідні й непохідні слова. Іменник, граматичні категорії іменника. Граматичні та лексичні особливості іменника. Відмінювання іменника. Зразки відмінювання.

Прикметник. Основні граматичні категорії прикметника. Повна і коротка форми прикметника. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння прикметників.

Дієслово, граматичні категорії дієслова. (вид, спосіб, особа, час, стан тощо). Особові та безособові форми дієслів. Система часів у сербській мові. Прості та складні форми. Система партиципів (партицип презента, партицип перфекта I, партицип перфекта II, пасивний партицип), їх роль у творенні дієслівних форм. Пасив. Зразки дієвідмінювання дієслів. Нерегулярні дієслова, суплетивні форми. Форми умовного способу. Наказовий спосіб.

Невідмінювані частини мови у сербській мові. Прислівники. Значення прислівників. Ступені порівняння прислівників. Значення прийменників та прийменникових сполук, їх функції. Сполучники. Частки. Вигуки.

Словотвір сучасної сербської мови

Способи словотвору в сербській мові. Суфіксація, префіксація, префіксально-суфіксальний спосіб творення, аббревіація, конверсія, словоскладання, зрощення слів, інші способи творення слів. Твірна основа, похідне слово, зразки творення за частинами мови.

Синтаксис сучасної сербської мови

Речення. Граматична будова речення. Типи речень за складом. Типи речень за метою повідомлення. Головні та другорядні члени речення. Суб'єкт (підмет) та предикат (присудок). Категорії суб'єкта. Види предикатів. Категорії предиката. Об'єкт (додаток). Види об'єктів. Означення (атрибут та аппозиція) та обставина.

Складносурядні речення та їх типи.

Складнопідрядні речення та їх типи за змістом входження до структури речення.

Лексикологія і лексикографія сучасної сербської мови

Лексика сербської мови. Функціональний та часовий поділ сербської лексики. Синонімія, антонімія, омонімія тощо. Шляхи виникнення лексичної омонімії. Лексичні запозичення. Безпосереднє і непряме запозичення. Класифікація запозичень відповідно до мови-джерела. Основні групи запозичень за ступенем їх засвоєння сербською мовою. Адаптація запозичень.

Фразеологія. Фразеологізми. Походження й види фразеологізмів за походженням та синтаксичною будовою.

Сербське словникарство. Лексикографічна діяльність у XVIII–на поч. XIX ст. Лексикографічні праці другої половини XIX ст. Сучасні лексикографічні видання.

Сучасні правописи та граматики сербської мови. Найважливіші сучасні мовознавчі праці. Персоналії в сербській лінгвістиці.

Діалектологія

Класифікація середньо-південнослов'янських діалектів. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості штокавського, кайкавського, чакавського та прізенсько-тимоцького діалектів. Характеристика говірок штокавського діалекту. Характеристика говірок кайкавського та чакавського діалектів. Відомі хорватські діалектологи та їхні праці.

Історична граматика сербської мови

Праслов'янська мова та окремі слов'янські мови. Періодизація розвитку сербської мови.

Мова сербської писемності і літератури XVIII–XIX ст. Діяльність Вука Караджича. Національний рух в Хорватії в 30–40-і рр. XIX ст. Ілліризм і діяльність Людевита Гая та його однодумців. Єдина сербсько-хорватська мова. Сербсько-хорватська і сербська мова у XX ст.

Зміни в розвитку голосних і приголосних. Палаталізація, вплив *j*, зміни в просодії. Розвиток граматичних категорій. Іменник. Прикметник. Займенник. Числівник. Дієслово. Невідмінювані частини мови.

Історія сербської мови

Сербська мова серед інших слов'янських мов. Головні особливості сербської мови порівняно з іншими слов'янськими мовами. Стандартна (стандартизована) мова. Мовна норма. Органічні і неорганічні ідіоми сербської мови. Сербські діалекти. Особливості розвитку торлацького (прізенсько-тимоцького) діалекту. Стандартизація сербської мови з історичного погляду. Мовна ситуація на сербських землях (IX–початок XIX століття). Вук Караджич та розвиток сербської мови у XIX ст. Мовна ситуація в колишній Югославії і мовні варіанти. Сербсько-хорватська мова – чотири корелятивні мовні варіанти. Сербська мова наприкінці XX–початку XXI ст. Стилійстична диференціація мови, функціонування мовних стилів / підстилів.

Рекомендована литература:

1. Брборић Б. Стандардност, супстандардност и нестандардност // Научни састанак слависта у Вукове дане 24. – Београд, 1995. – С. 351–363.
2. Брборић Б. Предисторија и социолингвистички аспекти // Српски језик на крају века. – Београд: Институт за српски језик САНУ, 1996. – С.17–35.
3. Брборић Б. Однос према туђицама: с мером али без аверзије // О лексичким позајмљеницама. – Суботица. 1996. – С.27–49.
4. Брозович Д. Славянские стандартные языки и сравнительный метод // Вопросы языкознания. – 1967. – №1. – С. 3–33.
5. Брозович Д. Об общих и специфических особенностях узусной и кодификационной языковой нормы в славянском мире // Проблемы нормы в славянских литературных языках в синхронном и диахронном аспектах. – М.: Наука, 1976. – С. 128–138.
6. Бугарски Р. Жаргонизација у творби речи // Научни састанак слависта у Вукове дане 26. – Београд, 1997. – С. 301–308.
7. Васильева Л. Особенности формирования литературного языка у сербов и хорватов в период национального возрождения // Весн. Брџскага ун-та. – 2001. – №3. – С. 63–72.
8. Васильева Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан. – Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002. – 344 с.
9. Гудков В.П. О славянском языке Захария Орфелина // Вестн. Моск. ун-та. – 1973. – №3. – С. 46–51.
10. Деретић Ј. Доситеј и његово доба. – Београд: Просвета, 1969. – 231 с
11. Дешић М. Правопис српског језика: Приручн. за школе. – Београд, 1995. – 181 с.
12. Дмитриев П.А. Некоторые особенности функционирования вариантной лексики сербохорватского/ хорватосербского литературного языка в периодической печати СР Сербии и СР Хорватии // Функционирование славянских литературных языков в социалистическом обществе. – М.: Наука, 1988. – С. 225–255.
13. Ивић М. Једно поређење Вуковог језика са нашим данашњим језиком // Зборник за филологију и лингвистику. – 1957. – Бр.1. – С. 114–126.
14. Ивић М. О језику Вуковом и вуковском. – Нови Сад: Матица српска, 1990. – 124 с.
15. Ивић П. Књижевни и народни језик код Срба // Историја српског народа. Књ.2. –Београд, 1982. – С. 315–347.
16. Ивић П. Развој књижевног језика на српскохрватском језичном подручју // О језику некадашњем и садашњем. – Београд, 1990. – С. 87–140.
17. Ивић П. Срски народ и његов језик. – Београд: Просвета, 1971. – 334 с.
18. Ивић П. О Вуковом Рјечнику из 1818 године // Сабрана дела Вука Караџића. Књ.2. – Београд: Научно дело, 1966. – С. 159–160.

- 19.Иричанин Г. Запажања у вези са неким лексичким, морфосинтаксичким и стилистичким структурама у савременом писаном и говорном језику // Научни састанак слависта у Вукове дане. – 1996. – Кн.25/2. – С.419–425.
20. Караџић В. Писменица сербскога језика”. Wien, 1814. – 114 с.
21. Караџић В. Пјеснарица. Wien, 1814. – 102 с.
22. Караџић В. Скупљени граматички и полемички списи Вука Стефановића Караџића. Књ.1. – Београд, 1894. – 239 с.
23. Караџић В. Српски рјечник. – Беч, 1818. – 927 с.
24. Киршова М. Развојна динамика неких општесловенских творбених форманата у савременом српском језику (у поређењу са руским) Научни састанак слависта у Вукове дане. – 1996. – Кн.25/2. – С.427–433.
25. Клајн И. Лексика // Српски језик на крају века. – Београд: Институт за српски језик САН, 1996. – С. 37–86
26. Клајн И. Творба речи у савременом српском језику. – Београд, 2002. – 372с.
27. Ковачевић М. Условне (погодбене) реченице // Синтакса сложене реченице у српском језику. – Београд: Просвета, 1998. – С.134–140.
- 28.Коць-Григорчук Л. Вук Караџић – творець сербської літературної мови // Питання історії української і слов'янських мов та культури. Львів: НТШ, 1997. – С.143–149.
- 29.Мишеска Томић О. Интернационализми у српском руху // О лексичким позајмљеницама. – Суботица. 1996. – С.69–80
- 30.Николић П. Ружење српског језика. Београд: Санимекс, 1999. – 95 с.
- 31.Новаковић-Шашић Д. Енглеске речи у београдској дневној штампи // О лексичким позајмљеницама. – Суботица. 1996. – С.307–311.
- 32.Петровић Д. Фонетика // Српски језик на крају века. – Београд: : Институт за српски језик САНУ, 1996. – С. 87–110.
33. Пешикан М, Јерковић Ј., Пижурица М. Правопис српскога језика. – Нови Сад: Матица српска, – 1993. – 328 с.
34. Пешикан М, Јерковић Ј., Пижурица М. Правопис српског језика. – Нови Сад: Матица српска, 1995. – 181 с.
- 35.Правопис српскохрватскога књижевног језика. Са правописним речником. – Нови Сад: Матица српска, 1960. – 556 с.
- 36.Речник српскохрватског књижевног језика. Књ.1–6. – Нови Сад: Матица српска, 1967–1976. Књ.1 – 866 с., Књ.II – 862 с., Књ.III – 910 с., Књ.IV – 1006 с., Књ.V – 1038 с., Књ.VI –1038 с.
37. Стевановић М. Савремени српскохрватски језик. Књ.1. – Београд: Научно дело, 1986. – 653 с.
38. Стевановић М. Савремени српскохрватски језик. Књ.2. – Београд: Научно дело, 1986. – 942 с.
- 39.Толстой Н. И. Культурно- и литературно-исторические предпосылки образования национальных литературных языков // История и структура славянских литературных языков. – М.: Наука, 1988. – С. 154–164.

40. Толстой Н. И. Конкуренция и сосуществование норм в литературном языке XVIII века у сербов // История и структура славянских литературных языков. – М.: Наука, 1988. – С. 186–194.

41. Belić A. Jezičko jedinstvo Srba, Hrvata i Slovenaca kod Đure Daničića i njegovih savremenika // Danićev zbornik. – Beograd, 1925. – S.28–71.

Історія сербської літератури

Початки сербської літератури. Періодизація давньої сербської літератури. Сербський фольклор. Його значення для розвитку національної літератури. Жанри найдавнішої сербської літератури. Агіографічна література. Основні жанри середньовічної культової літератури. Апокрифи. Церковна поезія. Бесіди.

Роль Кирила та Мефодія у розвитку сербської літератури. Життя Кирила та Мефодія ("Панонські легенди").

"Літопис попа Дуклянина" та його значення для розвитку давньої сербської літератури.

Література епохи Неманичів. Сава Неманич. Перші Неманичі і створення сербської літератури. Стефан Неманя – державний діяч і літератор. Неманя – літературний протагоніст. Святий Сава (Раство) – перший перший визначний письменник в сербській літературі. Життя та діяльність Святого Сави.

Стефан Первовінчанний. Агіо-біографічний жанр у давній сербській літературі. Творчість Стефана Первовінчаного. "Житіє та подвиги святого Симеона" як перша самостійна біографія. Образ Немані в житті.

Творчість Доментіана та Феодосія. Розвиток традиції Стефана Первовінчаного у творчості Доментіана. Символіка "Життя святого Сави". Ідейні та художні особливості твору. Феодосій – біограф святого Сави. Художні особливості його житій.

Архієпископ Данило та його послідовники. "Життя королів та архієпископів сербських" ("Житіє короля Драгутина", "Житіє короля Стефана Уроша II (Мілутина)"). Творчість Данилового учня. "Житіє короля Стефана Уроша III (Дечанського)" та "Житіє архієпископа Данила", їхні художні характеристики.

Основні жанри дубровницької літератури. Петраркістська лірика Дубровника. Дубровницька драма.

Середньовічна проза. Романи, повісті, енциклопедії. Світські жанри у давній сербській літературі. «Роман про Трою». Сербська «Олександріда». Її особливості. Тваринний епос «Фізіолог». «Луцидар».

Творчість Григорія Цамблака. Творчість Григорія Цамблака – слов'янського культурного діяча. "Житіє Стефана Дечанського" та "Служба Стефану Дечанському". Містично-ісихастична модель світу у творчості Г.Цамблака. Картини епохи, проекція історичних подій в "Житті Стефана Дечанського".

Єфимія – перша сербська поетеса. Ідейні та художні особливості "Похвали князю Лазарю".

Література епохи деспотовини. "Рашська школа". Ініціатор літературного відродження Стефан Лазаревич. Його поетичне послання "Слово любові".

Найвизначніший письменник епохи деспота Стефана Костянтин Філософ. "Житіє деспота Стефана" - агіографія й історичне свідоцтво. Переплетіння традиційного і новаторського у творчості Костянтина Філософа.

Література після падіння сербської середньовічної держави. Владислав Граматик. Дмитро Кантакузин - найвизначніший письменник др. половини XV ст. "Молитва до Богородиці" - найпоетичніший твір сербської літератури цієї епохи. Драма спасіння людської душі у творі.

Види усної народної творчості у сербів. Народна проза. Народна поезія. Найважливіші пісенні цикли.

Тенденції бароко в сербській літературі. Останній розквіт старої літератури (кін. XVII – поч. XVIII ст.). Історіографічна література. Джордже Бранкович – найвизначніший історіограф епохи. Творчість Рачан (Кипріяна, Єротея, Гаврила Стефановича Венцловича).

Руськослов'янський період в історії сербської літератури. Зміни в духовному житті Сербії XVIII ст. Діяльність М. Суворова та Е.Козачинського. "Трагікомедія про Уроша V" Е.Козачинського та її переробка Й. Раїчем. Українсько-сербські культурні контакти у XVIII ст.

Йован Раїч та Захаріє Орфелін – найвизначніші представники сербської літератури руськослов'янського періоду. Й. Раїч – носій традиційних тенденцій церковного просвітництва. "Історія" Й. Раїча. Літературна творчість Й. Раїча. З. Орфелін – представник нових тенденцій у сербській літературі. "Вітання Моїсею Путнику" як зразок барокового стилю в сербській поезії. Зображення трагедії сербського народу в поемі "Плач Сербії". Літературно-просвітницька діяльність З.Орфеліна.

Епоха Просвітництва у сербській літературі. Життя та творчість Досіфея Обрадовича – свідоцтво великого перевороту в духовному житті сербів напр. XVIII ст. "Життя та пригоди" Д.Обрадовича. Його "Байки". Синтез філософії та літератури у творчій спадщині Досітея. Значення літературної та просвітницької діяльності Д.Обрадовича.

Література Досіфеєвої епохи. Йован Мушкатирович – збирач сербських народних прислів'їв.

Сентименталістська та класицистична поезія. Лукіян Мушицький.

Епоха передромантизму у сербській літературі. Вук Стефанович Караджич – видатний діяч культури національного Відродження. Боротьба Вука за національну літературу. Караджич – збирач народних пісень. Вук Караджич – реформатор сербської літературної мови. Історична проза Караджича.

Поезія Сими Мілутиновича Сарайлії.

Йован Стерія Попович та початки сербської драми. Еволюція творчості Стерії Поповича. Комедії "Брехун та підбріхувач", "Ворона у пір'ї павича». Поезії Стерії. Традиції Й.Стерії Поповича у сербській драматургії.

Петар Петрович Негош. Творчий шлях Негоша. Поезії П.Петровича Негоша. Історико-філософське навантаження поеми "Промінь мікрокосму". Історичне та літературне значення поеми "Гірський вінець". Історична драма "Самозванець Степан Малий". Значення творчості П.Петровича Негоша.

Ідейно-художня специфіка сербського романтизму. Основоположник сербської романтичної лірики Бранко Радичевич. Ідейно-художні витоки його творчості. Ліричні поезії Бранка. Поеми "Учнівське прощання", «Сум і попередження», "Шлях". Місце Бранка Радичевича в історії сербської літератури.

Йован Йованович Змай. Творчий шлях письменника. Любовна лірика Змая "Троянди", "Зів'ялі троянди". Тема національно-визвольної боротьби у поета. Політична сатира Змая. Дитячі поезії Й.Й. Змая.

Джура Якшич – поет та прозаїк. Інтимна та політична лірика Якшича. Романтичні поеми Якшича. Якшич – драматург ("Єлизавета, княгиня чорногорська").

Лаза Костич – останній великий поет-романтик. Драми Л. Костича. Філософське підґрунтя лірики Л.Костича.

Реалізм у сербській літературі. Яков Ігњатович та його реалістичні романи ("Вічний наречений"). Фольклорний реалізм та його представники (С.Мітров Любіша).

Жанр "сільського оповідання" в сербській літературі. Творчість основоположника сербського реалістичного оповідання Мілована Глішича. Критика бюрократичної системи, сатиричне зображення дійсності в творах М.Глішича ("Голова цукру"). Поетизація патріархальних взаємин ("Перша борозна").

Моральні та індивідуальні аспекти суспільно-політичної кризи в творчості Лази Лазаревича. Ліризм оповідань Л.Лазаревича.

Янко Веселинович – ідеалістичний реаліст та регіоналіст. "Райські душі", "Від серця серцю". Тема національно-визвольної боротьби ("Гайдук Станко").

Сімо Матавуль. Літературно-естетичні погляди письменника. Далмація та Чорногорія в оповіданнях С.Матавуля.. Сатира і гумор у романі "Баконя фра Брне".

Стеван Сремац – видатний представник сербського критичного реалізму. Традиції М. Гоголя та М. Глішича у творах С.Сремця ("Піп Чира та піп Спира"). Гумористична манера оповіді письменника ("Івкова слава"). Художня типізація у творчості С.Сремця. Роман «Зона Замфірова»

Новий етап у розвитку сербської реалістичної комедії (80-і – 90-і роки ХІХ ст.). Творчість Бранислава Нушича. "Підозріла особа", "Народний депутат", «Пані міністрова». Проза Б.Нушича. «Автобіографія».

Гумористично-сатиричні твори Радое Домановича. Аллегорія та алюзія в оповіданнях Домановича. Повість "Страдія".

Психологічний реалізм романів Светоліка Ранковича. Романи "Лісовий цар", "Сільська вчителька". Ідейно-художня основа романів Ранковича.

Модерна у сербській літературі. Становлення модерної сербської модерної критики: Л.Недич, Б.Попович, Й.Скерлич.

Парнасівсько-символістська поезія та її основні художні риси. Традиції французьких парнасівців та символістів у поезії Йована Дучича.

Поетична творчість Алекси Шантича.

Філософська лірика Мілана Ракича.

Ідейно-художня специфіка поетичної творчості Владислава Петковича-Діса.

Поетична візія світу Сими Пандуровича.

Ліричні реалісти. Іво Чіппіко. Далмація в оповіданнях І.Чіппіко. Соціальна проблематика роману "Павуки".

Петар Кочич. Боснія в оповіданнях П.Кочича. Психологізм прози Кочича. Сатира "Борсук перед судом".

Риси модерної прози у творчості Бориса Станковича. Оповідання Станковича. Життя Враня та вранян у драмах Станковича ("Коштана"). "Нечиста кров" як психологічний роман.

Оповідання Велька Петровича – картинки з життя епохи.

Проза Ісидори Секулич.

Романи та оповідання Бранимира Чосича. Роман "Покошене поле" як літературне свідоцтво епохи.

Основні літературні школи в сербській літературі між двома війнами. Експресіонізм в сербській літературі. Модерністські пошуки Станіслава Вінавера. Художні особливості лірики Тодора Манойловича. Поезії Сібе Мілічича.

Творчість Мілоша Црнянського періоду між двома війнами. Експресіоністська поезія М.Црнянського ("Лірика Ітаки"). Роман "Щоденник про Чарноєвича"). Поєми "Суматра" та "Стражилово". Поетичний роман М.Црнянського "Переселення".

Реалістична література в період між двома війнами. Поезія Десанки Максимович. Творчий шлях поетеси. Десанка та Україна.

Синтез традиційного і модерного у творчості Іво Андрича. Художні пошуки Андрича. Лірична проза "Ex Ponto", "Неспокої". І.Андрич – оповідач. Оповідання-параболи І.Андрича. «Шлях Алі Джержелеза».

Особливості розвитку сербського сюрреалізму (М.Рістич, М.Дедінац, А.Вучо, О.Давічо).

Література Народно-визвольної боротьби та її основні представники (С.Куленович, Б.Чопич, Т.Младенович).

Основні тенденції розвитку повоєнної сербської літератури.

Романи про Народно-визвольну боротьбу Михайла Лалича. Нетрадиційність зображення НВБ у Добриці Чосича ("Сонце далеко").

Повоєнна творчість лауреата Нобелівської премії Іво Андрича. Романи "Міст на Дрині" та "Травницька хроніка", їх значення для розвитку повоєнного сербського роману. «Проклятий двір» І.Андрича.

Творчість Мілоша Црнянського повоєнного періоду. Еволюція творчості письменника. «Друга книга Переселення» як історичний роман нового типу. Психологізм "Роману про Лондон". Автобіографічний елемент в романі. Остання поема М.Црнянського "Плач за Белградом".

Меша Селімович – автор роману-параболи про людську екзистенцію "Дервіш і смерть". Гуманістична концепція роману "Фортеця".

Повоєнна сербська література (60-80-ті рр.) – основні тенденції та представники.

«Проза дійсності» та її представники. Д. Михаїлович («Коли цвіли гарбузи», «Вінок Петрії»). М.Савич («Хлопці з Рашки»).

Життєвий і творчий шлях Данила Кіша. Оповідання «Гробниця для Бориса Давидовича», «Енциклопедія мертвих». Романи Д.Кіша.

Творчий шлях Борислава Пекича. «Час чудес», «Новий Єрусалим».

Творчість М.Павича. «Хозарський словник» як перший роман ХХІ століття.

Повоєнна сербська поезія. Б.Мількович, В.Попа. Особливості сербської поезії повоєнного періоду.

Повоєнна сербська драматургія. Творчість Д.Ковачевича.

Українсько-сербські літературні взаємини у кін. ХХ – на поч.. ХХІ ст.

Рекомендована література:

1. Деретић Ј. Историја српске књижевности.– Београд: Нолит, 1983. (або інші видання)
2. История литератур западных и южных славян: В трех томах / М.: «Индрик», 2001.

3. Милосављевић П. Систем српске књижевности.– Приштина: Народна и универзитетска библиотека, 1996.
4. Павић М. Барок. – Београд : Досије : Научна књига, 1991.
5. Палавестра П. Послератна српска књижевност 1945–1970. / Предраг Палавестра. – Београд : Просвета, 1972.
6. Поповић М. Романтизам. – Београд, 1996.
7. Поповић М. Реализам. – Београд, 1996.
8. Скерлић Ј. Историја нове српске књижевности. – Београд, 1967.
9. Скерлић Ј. Српска књижевност у XVIII веку. – Београд, 1966.
10. Украјинська література в загальнослов'янському і світовому контексті: У 5 т. – К., 1987.
11. Чижевський Д.І. Порівняльна історія слов'янських літератур: У двох книгах / Переклад з німецької. – К.: ВЦ «Академія», 2005.
12. Шафарик П.Ј. Историја српске књижевности. – Београд: Завод за уџбенике и наставна средства: Вукова задужбина; Нови Сад: Матица српска, 2004.
13. Брајовић Т. Облици модернизма. – Београд : Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2005.
14. Брајчевський М. Походження слов'янської писемності. – К., 1998.
15. Голенищев-Кутузов И.Н. Итальянское Возрождение и славянские литературы XV-XVI веков. – М., 1963.
16. Голенищев-Кутузов И.Н. Славянские литературы. – М., 1978.
17. Дамјанов С. Ново читање традиције. – Нови Сад: Дневник, 2002.
18. Дамјанов С. Шта то беше «млада српска проза»? : записи о «младој српској прози» осамдесетих. – Нови Сад : Књижевна заједница Новог Сада, 1990.
19. Делић Ј. Књижевни погледи Данила Киша: Ка поетици Кишове прозе. – Београд : Просвета, 1995.
20. Делић Ј. Кроз прозу Данила Киша : Ка поетици Кишове прозе II. – Београд : БИГЗ, 1997.
21. Деретић Ј. Поетика Доситеја Обрадовића. – Београд, 1970.
22. Јерков А. Постмодерно доба српске прозе / Александар Јерков // Антологија српске прозе постмодерног доба / [приред.] Александар Јерков. – Београд : Српска књижевна задруга, 1992. – С. 7–61.
23. Karaulac M. Rani Andrić. – Beograd: Prosveta, 1984.
24. Кравцов Н.И. Древние славянские литературы У1-Х1У веков (южные и западные) // Кравцов Н.И. Проблемы сравнительного изучения славянских литератур. – М., 1973
25. Кравцов Н.И. Сербохорватский эпос. – М., 1985.
26. Kričari o Meši Selimoviću. – Sarajevo, 1973.
27. Ломпар М. Аполонови путокази. Есеји о Црњанском.– Београд: Службени лист СЦГ, 2004.

28. Михајловић Ј. Прича о души и телу : слојеви и значења у прози Милорада Павића. – Београд : Просвета, 1992.
29. Milošević N. Roman Miloša Crnjanskog. – Beograd: SKZ, 1971.
30. Пантић М. Киш: есеј. – Пожаревац : Браничево, 2007.
31. Пијановић П. Поетика романа Борислава Пекића. – Београд: Просвета; Горњи Милановац: Дечје новине; Титоград: Октоих; Београд: Досије, 1991.
32. Пијановић П. Проза Данила Киша. – Приштина: Јединство; Горњи Милановац: Дечје новине; Подгорица: Октоих. – 1992.
33. Prohić K. Ćiniti i biti. Roman M.Selimovića. – Sarajevo, 1972.
34. Рудјаков П. Историја као роман: Иво Андрић, Меша Селимовић, Милош Црњански, Милорад Павић. /превео Алексеј Риковски. – Београд: Завод за уџбенике и наставна средства: Вукова задужбина: Нови Сад: Матица српска, 1998.
35. Рудяков П. Між вічністю і часом: життя і творчість Іво Андрича. – К.: Український центр духовної культури, 2001.
36. Славянские литературы в процессе становления и развития: от древности до середины XIX века. – М., 1987.
37. Стојановић Пантовић Б. Српски експресионизам. – Нови Сад: Матица српска, 1998.
38. Татаренко А. Поетика форми у прозі постмодернізму (досвід сербської літератури). – Л.: ПАІС, 2010.

Слов'янський фольклор

Фольклор як прояв культури.

Критерії (риси фольклору).

Фольклористика як наука.

Система жанрів словесного фольклору.

Християнство і його вплив на розвиток народної творчості у слов'ян.

Рекомендована література:

1. *Боряк О.* Україна: етнокультурна мозаїка. Київ, 2006. 328 с.
2. *Лановик М., Лановик З.* Українська усна народна творчість. Київ, 2006. 591 с.
3. *Костомаров М. І.* Слов'янська міфологія. Київ, 1994. 384 с.
4. *Кравцов Н. І.* Славянський фольклор. Москва, 1976. 262 с.

Вступ до слов'янської філології

Історія розвитку слов'янської філології як наукової дисципліни.

Філологія як комплекс лінгвістичних і культурно-історичних дисциплін.

Слов'янська філологія як галузь філологічних знань. Об'єкт та предмет слов'янської філології.

Зародження та становлення слов'янської філології. Історія західнослов'янської філології. Історія східнослов'янської філології. Історія південнослов'янської філології. Історія слов'янської філології в неслов'янських країнах.

Історія і традиції слов'янської філології у Львові.

Сучасні слов'янські народи.

Географічна, політична та етнічна карти сучасних слов'янських народів.

Мова і література, культурні, наукові та навчальні славістичні центри сучасних слов'янських народів.

Східнослов'янські літературні мови і найважливіші ознаки діалекту, що ліг в їх основу.

Західнослов'янські літературні мови і найважливіші ознаки діалекту, що ліг в їх основу.

Південнослов'янські літературні мови і найважливіші ознаки діалекту, що ліг в їх основу.

Мови світу. Індоевропейська сім'я мов. Група слов'янських мов.

Праслов'янська мова.

Класифікація слов'янських мов. Генетична спорідненість слов'янських мов.

Слов'янські мови в складі індоевропейської сім'ї мов.

Праслов'янська мова. Періодизація історії праслов'янської мови. Діалектне членування праслов'янської мови.

Проблеми етногенезу давніх слов'ян. Гіпотези та концепції прабатьківщини слов'ян

Територія давніх слов'ян. Теорії прабатьківщини слов'ян. Дунайсько-карпатська теорія. Вісло-одерська теорія. Вісло-дніпровська теорія.

Розширення території слов'ян на початку та у середині I тисячоліття н.е. Розпад слов'ян на дві гілки – західну і східну. Заселення слов'янами Балканського півострова.

Відомості про слов'ян у античних авторів. Римські автори про слов'ян. Готські джерела про слов'ян. Візантійські автори про слов'ян. Східні автори про слов'ян.

Рекомендована література:

1. *Баран В. Д.* Давні слов'яни. Київ: Видавничий дім "Альтернативи", 1998. 336 с.
2. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до XX ст.). Курс лекцій: Навчальний посібник / В. І. Яровий, П.М. Рудяков, В. П. Шумило та ін. Київ: Либідь, 2001. 632 с.
3. *Лучик В. В.* Вступ до слов'янської філології: Підручник. Київ: ВЦ "Академія", 2008. 344 с.
4. *Чучка П. П.* Вступ до слов'янської філології. Частина 1: Навчальний посібник. Київ: НМК ВО, 1988. 80 с.
5. *Чучка П. П.* Вступ до слов'янської філології. Частина 2: Навчальний посібник. Київ: НМК ВО, 1989. 76 с.
6. Славянские языки: Очерки грамматики западнославянских и южнославянских языков / Под ред. А. Г. Широковой, В. П. Гудкова. Москва, 1977. 375 с.
7. *Супрун А. Е.* Введение в славянскую филологию: Учебное пособие для филол. спец. ун-тов. 2-е изд., перераб. Минск: Выш. шк., 1989. 480 с.

Теорія і практика перекладу

Історія перекладу.

Теорія перекладу як наукова дисципліна.

Еквівалентність, адекватність та цінність перекладу.

Переклад як міжмовна трансформація.

Контекст при перекладі.

Види відповідників при перекладі.

Відтворення фразеологізмів при перекладі.

Безеквівалентна лексика та способи її передачі у перекладах.

"Неправдиві (фальшивих) друзі" перекладача.

Лексичні та граматичні трансформації при перекладі.

Література:

1. *Коптілов В. В.* Теорія і практика перекладу. Посібник. Київ, 2003. 280 с.
2. *Korunets I. V.* A Course in the Theory and Practice of Translation = Корунець І. В. Теорія і практика перекладу. Київ: Вища шк., 1986. 174 с.

3. *Korunets I. V. Theory and Practice of Translation = Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. Вінниця: Нова Книга, 2000. 446 с.*
4. *Корунець І. В. Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова Книга, 2003. 160 с.*
5. *Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Підручник. Вінниця: Нова Книга, 2008. 512 с.*
6. *Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова Книга, 2006. 592 с.*
7. *Алексеева И. С. Введение в переводоведение: Учебное пособие для студ. филол. и лингв. фак. высш. учеб. заведений. Санкт-Петербург: Филологический факультет СПбГУ; Москва: Издательский центр “Академия”, 2004. 352 с.*
8. *Виноградов В. С. Перевод: Общие и лексические вопросы: Учебное пособие. Москва: КДУ, 2004. 240 с.*